

Sezona
lova
na vrane

Nespametni birokrati nad pametne ptice

S 1. marcem je začela v Sloveniji veljati odločba ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, po kateri je vse do 9. avgusta dovoljeno streljati sive vrane, te dokazano bistre ptice, tudi v sezoni njihovega gnezdenja. Ali drugače – dovoljeno je streljati in ubijati mame, ki skrbijo za mladiče. Razlog je menda kritično povečano število teh ptic, ki delajo škodo in baje celo napadajo ljudi. Medtem ko birokrati brez resne analize pišejo odločbe, večina Slovencev prav hudih težav z vranami v resnici nima, čeprav zlasti v mestih opazijo kakšno več kot doslej, ornitologi pa so, milo rečeno, ogorčeni.

Tekst: **SIMONA FURLAN**
Foto: **JAKA KOREN**

Ogorčeni nad nepremišljeno in predvsem neetično odločbo ministrstva, ki nima za podlago nobene resne analize domnevnih težav.

Tomaž Jančar, varstveni ornitolog iz Društva za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije, pravi: »Dejstvo je, da je sivih vran res nekaj več kot nekoč. Tudi na podeželju, ampak povečanje števila tam ni kritično. Stvar je v tem, da so se vrane v zadnjih dvajsetih letih začele množič-

neje naseljevati v mestih, kjer jih nekoč sploh ni bilo, zato se zdi, da jih je več.«

Vrane so v mestih varne

Mesto je za vrane namreč idealno prebivališče, saj imajo v njem ogromno zlahka dostopne hrane: na smetiščih, v skodelicah za mačke in pse na balkonih, poginule ali povožene mačke ter druge živali na mestnih ulicah. Vrane so namreč tudi mrhovinarji; lepše rečeno, »sanitarci«.

Strokovnjaki povsod po svetu ugotavljajo, da vrane spadajo med živali, ki so se najbolj prilagodile na življenje v urbanem okolju. Zato ker jim zaradi poseganja človeka s svojimi naselji v njihovo okolje nič drugega niti ne preostane. V mestu so tudi varnejše, saj tu praviloma ni njihovih naravnih plenilcev, kot so na primer kragulji, ki jih na podeželju precej ogrožajo. Praviloma tudi nihče ne strelja nanje. Tudi zato je odločba ministrstva precej sporna, saj je

v urbanih naseljih streljanje na ptice nezakonito. A prav težave z vranami v urbanih naseljih so bile povod za omenjeno odločbo ministrstva.

Grozljivi scenariji so neumnost

Pametna bitja, kar vrane so, hitro ugotovijo, kje imajo boljše razmere za življenje. Večina najbrž pozna dokumentarne posnetke, v katerih te iznajdljive ptice v mestu mečejo orehe na prehod za pešce, zato da ▶ potem lahko varno, pri zeleni luči, poberejo jedrca, potem ko so lupino zdrobili avtomobili. Slovenske sive vrane niso nič bolj neumne.

Tomaž Jančar nam potrди, da je njegov prijatelj opazoval vrano: spustila je oreh na cesto, a je avtomobil zapeljal mimo. Vrana je počakala, da je bilo varno, potem pa oreh predstavila na kolesnico in z naslednjim avtomobilom prišla do posladka. »Morda nekateri vrane slabo prenašajo, ker so prebistre in iznajdljive ter so nam preprosto preveč podobne,« meni Jančar.

Eden od v resnici nedokazanih argumentov ministrstva za odločbo o odstrelu je tudi ta, da vrane napadajo ljudi. Jančar pojasnjuje: »Vrana v navadnih razmerah beži pred človekom.« Torej niso ptiči, ki bi nas ogrožali kot v znamenitem Hitchcockovem filmu? »Nikakor ne. Živali na

splošno redko napadejo ljudi, če že, se to zgodi, kadar so popolnoma preplašene, predvsem zaradi obrambe mladičev. Vsi napadi vran na ljudi, ki jih poznam, so se zgodili, ko je bil človek, najbrž ne da bi vedel za to, v bližini mladiča ali gnezda in se je mama

vrana v skrbi za otroke zagnala vanj. Prepričani smo, da ni prav nobene realne osnove za trditve, da so vrane nevarne. Res pa je, da se še tako miroljubno bitje, če ga spraviš v smrtni strah, v nerazumni paniki odzove samoobrambno. Tudi vrane.«

Lažje oceniti škodo kot korist

Bistvo problema je v tem, da smo se odtujili od narave in ne znamo več sobivati z njo. Tako je tudi s škodo, ki je še eden od birokratskih argumentov, zakaj je treba vseprek streljati na vrane. »Vrana res lahko naredi nekaj škode,« pravi Jančar. »Toda ko se pogovarjamo o ekonomski škodi, je treba hkrati upoštevati, koliko koristi nam prinese vrana. Večji del leta se prehranjuje z beljakovinsko hrano, se pravi, da na poljih ne pobira semen, ampak ogrce, torej škodljivce. Zanimivo bi bilo imeti primerjavo med škodo in koristjo, ki jo imajo ljudje zaradi vran, ampak koristi ne obračunava nihče, škodo pa takoj.«

Tudi zato bi bilo treba na težave s sivimi vranami v Sloveniji pogledati celoviteje. Jančar pravi: »Med drugim smo prepričani, da škoda na poljih ne nastaja povsod po Sloveniji, ampak predvsem v okolici mest.« Tako je na primer na Ljubljanskem barju, kjer je vran več kot nekoč, a zato, ker je večji tudi vpliv urbanega okolja; vključno s smetišči.

Brez učinka in grdo

»Naš očitek odločbi ministrstva je predvsem ta, da ukrep ne bo rešil ničesar; verjetno bodo pobili nekaj tisoč vran, ampak razlike v okolju nazadnje ne bo nobene.« Odločba ministrstva določa odstrel takšnega števila vran, ki je že sicer dovoljeno v lovsko-gojitvenih načrtih, razlika je le ta, da zdaj tudi v gnezdilni sezoni. Jančar komentira: »To, da je zdaj dovoljeno streljati vrane tudi takrat, ko skrbijo za mlade, se nam zdi skrajno neetično; ubiti mamo, tako da nato poginejo tudi mladiči. Če je že cilj te odločbe zmanjšanje populacije vran, bi bil večji učinek, če bi to naredili pred gnezdilno sezono.« Da o večji etičnosti ukrepa niti ne govorimo.

Morda bi morale lepše peti

Eden od argumentov za pogrom nad vranami je tudi ta, da povzročajo škodo v populaciji prostoživečih ptic. Torej žgolečih, ljubkih in majhnih. Takšnih, ki lepo pojejo. »Dejstvo je, da vrane pojedó kakšnega ptiča ali izpraznijo kakšno gnezdo in zato se lokalno res lahko zmanjša populacija kakšnih ptičev.« pravi Jančar. »Ampak prav zagotovo v Sloveniji zaradi vran ni ogrožena nobena vrsta ptičev. Redno delamo popise in nismo zaznali prav nobenega upada. Je pa res – če ti vrana na dvorišču poje kosa, ga potem na dvorišču nimaš več. Težava je, če začnemo naravo meriti z našimi vatli – ene živali so nam všeč, druge pa je, ker nam niso, treba pobiti.«

Zato je tako pomembno izobraževanje ljudi, toda kaj ko je lažje napisati odločbo. Pa čeprav brez resne utemeljitve. In še nezakonito. »Ta odločba nima osnovnih elementov dokaznega postopka. Nesprejemljivo je, da uradniki, ki jih plačujemo iz proračuna, v resnici delujejo nezakonito,« še pravi Jančar. ■

»» To, da je zdaj dovoljeno streljati vrane tudi takrat, ko skrbijo za mlade, se nam zdi skrajno neetično; ubiti mamo, tako da nato poginejo tudi mladiči. ««